

Omgaan met heterogeniteit in NT2-onderwijs

Behoeftegericht en gedifferentieerd materiaal voor Ouders in (inter)actie/ Kaap

Door Joke Drijkoningen en Carolien Frijns, CTO-medewerkers

Vraag je je af hoe je kunt omgaan met heterogeniteit in je NT2-groep? Of zoek je inspiratie voor je lessen aan anderstalige ouders die Nederlands leren op de school van hun kind? Dat komt goed uit: er is niet alleen nieuw les- en assessmentmateriaal ontwikkeld, waarmee je cursisten op maat kan evalueren, maar ook een praktijkgericht didactisch model voor omgaan met heterogeniteit.

Foto: Mina van Elewyck (Apache News Lab)

Oudervolgsysteem

Oudervolgsysteem Taalvaardigheid evalueren binnen Ouders in (inter)Actie/ Kaap is ontwikkeld voor anderstalige ouders die Nederlandse les volgen in de school van hun kinderen.¹ Het Oudervolgsysteem bestaat uit materiaal dat je in de klas kan gebruiken als lesmateriaal en waarmee je tegelijk de taalvaardigheid van je cursisten in kaart kan brengen.

In *Oudervolgsysteem* vind je assessmenttaken en een ouderportfolio NT2 (ontwikkeld door Annemie Van Beirendonck, NT2-lesgeefster bij SCVO Sité, Antwerpen). We nemen in dit artikel de assessmenttaken onder de loep: wat is er zo eigen aan dit materiaal?

De taken werken rechtstreeks aan de taalvaardigheid Nederlands van de anderstalige ouders. De communicatie met de school is het onderwerp en het doel van de taken. Relevante onderwerpen zoals de bespreking van het rapport, het begrijpen van een brochure over luizen of briefjes over buitenschoolse activiteiten vormen de inhoud van de lessen. De taken werken ook aan het verhogen van het zelfvertrouwen van de ouders waardoor hun spreek- en participatiedurf op de school van hun kinderen toeneemt. In het lesmateriaal zijn er twee ingrediënten die daarvoor zorgen. De

---

¹ Het Ouders in (inter)Actie-aanbod in Antwerpen heet *Kaap* en maakt onderdeel uit van de context School en Ouders. *School en Ouders* is een behoeftegericht NT2-aanbod voor anderstalige ouders en bestaat uit taallessen Nederlands op de school van hun kinderen. *Ouders in (inter)Actie* of *Kaap* is een specifiek model van School en Ouders dat niet alleen taallessen aanbiedt maar ook een praktisch luik, projectwerk, waarin de ouders zelf een evenement op school organiseren.

participatiedurf wordt enerzijds beïnvloed door onderwerpen aan te bieden die de schoolwereld in de NT2-klas brengen. Anderzijds wordt er in de taken regelmatig over de NT2-klasmuren heen gekeken en worden er contacten gelegd met andere partners in de school, bijvoorbeeld via een observatietaak in een klas van de kinderen of een gesprek met het secretariaat. Immers:

“Goed NT2-onderwijs zet de ramen en deuren van de klas wagenwijd open en pendelt voortdurend tussen de klas en de buitenwereld.”²

Daarnaast spelen de taken in het Oudervolgsysteem ook in op de bijzondere samenstelling van de groepen. De anderstalige ouders leren Nederlands om met de school van hun kind te communiceren en om hun kind beter te kunnen volgen. Alle cursisten hebben, kortom, dezelfde behoefte. Maar ze hebben niet noodzakelijkerwijs hetzelfde taalvaardigheidsniveau. In Ouders in (inter)Actie-groepen zitten steeds verschillende niveaus samen. Elke taak zorgt voor differentiatie op niveau A1, A2 en B1 (of hoger). Op die manier kan je hetzelfde lesonderwerp gedifferentieerd aan je cursisten aanbieden.

Zoals gezegd kan je dit materiaal inzetten als lesmateriaal én als evaluatiemateriaal. De taken zijn gelinkt aan duidelijke doelstellingen en duidelijke niveaus. Wanneer een cursist een bepaalde taak kan uitvoeren, kan je hem of haar evalueren voor het doel van die taak, op verschillende niveaus. Een voorbeeld:

De cursisten luisteren naar drie directeurs die over hun school vertellen. Bij elk luisterfragment zijn er opdrachten op de verschillende niveaus. De lesgever moedigt de cursisten aan om zoveel mogelijk opdrachten uit te voeren. Op basis van de ingevulde opdrachten krijgt de leerkracht een beeld van het niveau waarop cursisten informatie kunnen begrijpen.

Aan de taken is een beoordelingslijst toegevoegd zodat je in één oogopslag kan zien welke doelen, op welk niveau je cursisten behalen. Meer nog, je kan, wanneer je alle taken van deze bundel uitvoert, een uitspraak doen over het algemene taalvaardigheidsniveau van je cursisten, voor niveau A1 en A2. De taken zijn immers zo samengesteld dat alle NT2-doelen van A1 en A2 aan bod komen.

Omgaan met heterogeniteit: Allemaal in (inter)Actie

Dat het *Oudervolgsysteem* bijdraagt tot het omgaan met de heterogeniteit in je klas, mag uit het voorgaande duidelijk zijn. Maar wanneer je zelf lesmateriaal ontwikkelt, of vanuit bestaand materiaal wil differentiëren, kan een didactisch concept houvast bieden. Het didactisch concept *Allemaal in (inter)Actie* is ontwikkeld binnen de specifieke context van School en Ouders, maar het wil elke NT2-lesgever een kader bieden om voor heterogene groepen aan dezelfde doelstellingen te werken.

---

² Coumou, W., Maton, E., Peytier, E. (2002). *Visietekst Inburgering. Doelbewust inburgeren, een visie op de inburgering van nieuwkomers en oudkomers in Nederland en Vlaanderen*. Nederlandse Taalunie: Den Haag, p. 22.

Allemaal in (inter)Actie stelt het blokkenmodel centraal. Uitgangspunt zijn de groeperingsvormen die je in een lesactiviteit als blokken op elkaar kan stapelen: klassikale opdracht, opdracht in homogene groepen en heterogene groepen en individuele opdrachten. De combinaties van deze blokken zorgen ervoor dat je de aandacht kan verdelen over de zwakkere en de sterkere cursisten in je groep.

Je begint bijvoorbeeld met een klassikale activiteit waarin je vragen stelt naar de voorkennis bij de cursisten, vervolgens laat je een groep cursisten individueel een opdracht uitvoeren zodat je ondertussen wat extra input kan geven aan de zwakkere cursisten. Ten slotte stel je heterogene duo's samen die een opdracht moeten uitvoeren.

Of, je begint met een opdracht waarin heterogene groepjes samen moeten werken. Dit bespreek je klassikaal, vervolgens laat je hen in kleine homogene groepjes verschillende opdrachten uitvoeren. Als afsluiting geef je een individuele opdracht.

Of, je begint klassikaal, en laat daarna heterogene groepen een activiteit uitvoeren. De zwakkeren verbeteren deze individueel terwijl jij de sterkeren extra input geeft. Je sluit de activiteit klassikaal af.

Materiaal: gratis te downloaden

Wil je eens grasduinen in het *Oudervolgsysteem*? De website School & Ouders: www.schoolenouders.be stelt alles gratis ter beschikking. Op dit moment vind je de eerste versie van het *Oudervolgsysteem* al op de website. Daarin zijn nog niet alle doelen van A2 opgenomen, maar wel alle doelen van A1 met uiteraard differentiatie naar de niveaus A2 en B1 (en hoger). In het najaar verschijnt het hele pakket op de website School & Ouders, inclusief het model *Allemaal in (inter)Actie*. De ontwikkeling van dit materiaal was mogelijk dankzij de steun van BAOBAB vzw Antwerpen en het Impulsfonds voor het Migrantenbeleid en dankzij de samenwerking met Antwerpse NT2-leerkrachten en basisscholen.

Wie graag zelf ideeën of materiaal voor de context School en Ouders wil delen met collega's, kan ook terecht op www.schoolenouders.be. Om een netwerk te creëren dat dit bijzondere NT2-aanbod kan blijven voeden, zetten wij er binnenkort nieuw materiaal op. Jij ook?

Foto: Beeldbank Stad Antwerpen